# Η Απελευθέρωση της Rosa Nera

**του Νίκου Μαρκετάκη**

Στις 5 Ιούνη το μεσημέρι γράφτηκε Ιστορία στα Χανιά. 150 άνθρωποι, συνεννοημένοι εκ των προτέρων, έλαβαν τις θέσεις τους με ακρίβεια δευτερολέπτου και άψογο συντονισμό, και με έφοδο κατέλαβαν το φρουρούμενο μνημειακό συγκρότημα στην κορυφή του λόφου Καστέλι: το περίφημο «μπαλκόνι των Χανίων». Κάτω από τη μύτη των φρουρών, οι οποίοι μέσα σε ελάχιστα λεπτά βρέθηκαν περικυκλωμένοι και ανήμποροι να αντιδράσουν, πέραν του να αποχωρήσουν ταπεινωμένοι χωρίς να ανοίξει ρουθούνι.

Το επιχειρησιακό σχέδιο είχε εκπονηθεί εβδομάδες πριν, αν και η σύλληψή του κλωθογύριζε στα κεφάλια ορισμένων για μήνες. 150 άτομα το γνώριζαν επί βδομάδες, και 150 άτομα ήταν που το εκτέλεσαν – δίχως αυτό να διαρρεύσει στον 151ο. Στη συντριπτική πλειοψηφία, 150 άνθρωποι χωρίς οργανωτικούς δεσμούς μεταξύ τους, που δεν συνιστούσαν δηλαδή μια κάποια ενιαία συλλογικότητα, που δεν δεσμεύονταν από τίποτα πέραν της πολιτικής τους βούλησης να πάρουν πίσω αυτό που τους ανήκει από το Κράτος. Και όχι αφηρημένα από το Κράτος, αλλά από τους πλέον ισχυρούς αρμούς του, το ξενοδοχειακό κεφάλαιο και το μητσοτακέικο – και μάλιστα μέσα στην έδρα τους.

Τα μαθήματα αυτής της μέρας – και του πώς φτάσαμε σε αυτήν – προς το Κίνημα είναι υπερβολικά πολύτιμα για να τα αγνοήσει κανείς. Ο ελευθεριακός χώρος, ακόμα και στην πιο σκοτεινή εποχή που έχουμε ζήσει οι περισσότεροι/ες από μας, δεν έχει ανάγκη τίποτα πέραν της πολιτικής βούλησης. Ούτε μιλιτάντικη εκπαίδευση, ούτε κλειστές οργανωτικές δομές, ούτε ιεραρχία, ούτε κλίση στη βία. Το μέγα ζήτημα ασφαλώς εδώ είναι το πώς φτάνουμε στην από κοινού πολιτική βούληση. Διότι τα υπόλοιπα είναι θέμα χρόνου και λίγης τύχης. Πραγματικά λίγης όμως, καθώς εν πολλοίς την τύχη σου τη φτιάχνεις. Και 9 μήνες τώρα (9/5/20 – 9/5/21), πήραμε την τύχη μας στα χέρια μας.

Από τις πρώτες μεγαλειώδεις πορείες μετά την εκκένωση της κατάληψης Rosa Nera, των 800, 1500 και 3500 ανθρώπων, φάνηκε ότι η ανακατάληψη θα ήταν απλώς θέμα χρόνου. Είχαμε δύο δυνατά εφόδια με τα οποία θα έπρεπε να χτίσουμε μια σταθερή μαζική κινηματική διαδικασία, η οποία θα μας κρατούσε σε εγρήγορση βαθαίνοντας τις συντροφικές σχέσεις μεταξύ της συλλογικότητας της κατάληψης και ενός ευρύτερου ριζοσπαστικού κύκλου – μέχρι να έρθει η κατάλληλη στιγμή…

Το πρώτο εφόδιο ήταν η απαράμιλλη αποδοχή της κατάληψης στην τοπική κοινωνία. Εδώ τα credits πάνε στην ίδια τη συλλογικότητα της Rosa Nera και είναι η καθ' ύλην αρμόδια να μιλήσει για το know how του πολιτικού κεφαλαίου της. Παρά ταύτα, είναι αδύνατον να μη σημειωθεί κι εδώ εμφατικά η ανυπολόγιστη συνεισφορά, σε αυτήν, του εκλιπόντος αναρχικού Βαρδή Τσουρή, του οποίου η προσωπικότητα και δημοφιλία στην τοπική κοινωνία εγγυόταν το θετικό αποτύπωμα κάθε αντιεξουσιαστικού εγχειρήματος στο οποίο συμμετείχε.

Το δεύτερο εφόδιο μας ήταν η τοπική πολιτική ιδιαιτερότητα. Εννοώντας ότι είχαμε απέναντί μας την Αγία Οικογένεια, στο λίκνο της, εκεί όμως που παράλληλα ο αντιμητσοτακισμός ήταν ήδη λαϊκή κουλτούρα before it was cool. Ήταν και είναι τέτοια, διότι εδώ ο κόσμος γνωρίζει βιωματικά τι εστί βερύκοκο. Με μια φράση, θα λέγαμε πως μητσοτακικός εδώ παραδοσιακά λογάται ο κακής ποιότητας άνθρωπος – και κυριολεκτικά μονάχα τέτοιοι ήταν όσοι πανηγύρισαν με την εκκένωση πριν 9 μήνες, και μόνο τέτοιοι χολιάστηκαν χθες.

Με τα εφόδια αυτά ριχτήκαμε σε μια άνιση μάχη με τον ζόφο των περιοριστικών μέτρων, των χουντικών διαταγμάτων, του γενικευμένου φόβου, του εγκλεισμού, της αναδουλειάς και της κατάθλιψης. Κι όμως εν μέσω του σκληρού χειμερινού λοκντάουν, έγινε ένα μικρό θαύμα στα Χανιά. Το ευρύτερο κίνημα, με πρωτεργάτη τον αντιεξουσιαστικό χώρο, αντιπαρατέθηκε νικηφόρα με τον ζόφο, επιδεικνύοντας στο δρόμο μία πρωτόγνωρη αυταπάρνηση, συνέπεια και τόλμη. Πολύ πριν τα της Νέας Σμύρνης, στα Χανιά το κίνημα με τη στάση του είχε κερδίσει για

λογαριασμό όλων των συμπολιτών μας χώρο και χρόνο ελευθερίας, άνεσης δηλ. στην κυκλοφορία και στη συνάθροιση – καταβάλλοντας βέβαια το ανάλογο κόστος σε πρόστιμα, τηλεπρόστιμα, συλλήψεις και ξύλο.

Βεβαίως, οι πρωτόγνωρες συνθήκες απαιτούν και μια ανάλογα πρωτόγνωρη στάση. Αυτό είναι ένα σπουδαίο μάθημα που λάβαμε και θα θέλαμε διακαώς να μοιραστούμε. Διότι αυτή η στάση, η νικηφόρα εν τέλει στάση, μας εφοδίασε με κείνη την αναγκαία πολιτική βούληση, συντροφική εμπιστοσύνη, αυτοπειθαρχία και αισιοδοξία για την εκπόνηση και εκτέλεση του σχεδίου για την απελευθέρωση της Rosa Nera.

---

# Το Κράτος δίωξε την Χ.Α., ο Αντιφασισμός την καταδίκασε

**του Νίκου Μαρκετάκη**

Κάνει τρομερή -και μάλιστα αλγεινή- εντύπωση ότι τόσοι πολλοί άνθρωποι από τη μπάντα του αντιφασισμού δεν εννοούν ότι και μόνο η καταδίκη της ηγεσίας της Χρυσής Αυγής ως εγκληματικής οργάνωσης είναι από μόνη της μια κοσμογονία. Αποδεικνύουν ότι δεν έχουν επίγνωση σε τι τόπο ζουν, ποιος και πόσο πραγματικά κάνει κουμάντο.

Παρά την ορθή πλην αυτονόητη επιφύλαξή τους σχετικά με το ποιόν της αστικής δικαιοσύνης προ της ιστορικής αυτής απόφασης, η αδυναμία τους να εκτιμήσουν πόσο σπουδαία είναι αυτή για εμάς και το ρίξιμο στην ψιλικατζίδικη ποινολογία αμέσως μετά την ανακοίνωσή της, καθιστούν τη στάση τους μια ιδιοσυγκρασιακή κλάψα και όχι μια πραγματιστική οπτική. Κατ' αρχήν, όλος ο κόσμος της πολιτικής από τα κάτω γνωρίζει -βιωματικά κιόλας- τι εστί αστική δικαιοσύνη, και συνιστούσε

ούτως ή άλλως αριστερίστικη κουτοπονηριά ο ισχυρισμός ορισμένων ότι γνωρίζουν κάτι παραπάνω επειδή επιφυλάσσονται πιο φωναχτά από τους υπόλοιπους. Το ότι συνεχίζουν και κλαψουρίζουν μετά από την απόφαση της Τετάρτης, δηλώνει μονάχα το μικροαστικό ντεφετισμό τους κι όχι μια ανεπτυγμένη συνείδηση του πώς λειτουργεί το σύστημα.

Τι, λοιπόν, πραγματικά συνέβη και γιατί αυτό είναι κάτι μοναδικό; Τμήμα (όπως λέμε division) του βαθέος κράτους (Δικαιοσύνη) δίωξε ένα άλλο τμήμα του (Χ.Α.) για λογαριασμό ενός άλλου (Ακροδεξιά). Όμως η καταδίκη αυτή, ύστερα από χρόνια που οργανωτικά η ΧΑ είναι πλέον επί της ουσίας παρελθόν, συνιστά μια Παιδοκτονία, η οποία θα πρέπει να πιστωθεί στον κόσμο του Αντιφασισμού. Αυτά τα πράγματα δεν γίνονται σε μιλιταριστικά κράτη όπως η Ελλάδα, η οποία έχει δομηθεί θεσμικά για να εξασφαλιστεί το αδιατάραχτο γκουβέρνο των νικητών ενός εμφυλίου, μάλιστα με νωπό ακόμα για το βαθύ κράτος το 2008 και το 2011.

Η καταδίκη της ηγεσίας της ΧΑ ως εγκληματικής οργάνωσης είναι από αυτά που δεν γίνονται, και δεν έχει πλέον την παραμικρή σημασία αν αυτό μεταφραστεί σε μεγάλες ή μικρές ποινές φυλάκισης. Είναι σαν να λέμε ότι ένα πρωί το ελληνικό κράτος καταργεί τις διατάξεις της ιθαγένειας που διέπονται από το δίκαιο του αίματος ή τα βρίσκει με την Τουρκία στο Αιγαίο ή χωρίζεται από την Εκκλησία. (Το πιάσατε το υπονοούμενο, έτσι; Αυτά που πρόχειρα παρατίθενται ως παράδειγμα του τι δεν μπορεί να γίνει στην Ελλάδα διότι αφορούν την καρδιά της αναπαραγωγής του βαθέος κράτους, είναι όλως τυχαίως αυτά που η αριστερή διακυβέρνηση δεν έκανε κι ας θεωρούνταν πρώτης προτεραιότητας απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις από τους αριστερούς ψηφοφόρους της).

Εδώ κάπου οφείλουμε μια παραδοχή. Τι προηγήθηκε της καταδίκης των Ναζί; Η δίωξή τους από το βαθύ κράτος. Και τί όμως προηγήθηκε αυτής; Το ότι η εκλογική τους εκτίναξη απεκάλυψε πως επρόκειτο όντως για ναζί. Όχι σε μας προφανώς, αλλά στους υπόλοιπους του βαθέος κράτους. Και τι σημαίνει Ναζί; Σημαίνει

ότι στο 6% δέρνουν τους εκπρόσωπους της κυβέρνησης στο χουντομνημόσυνο του Μελιγαλά -όπου για πρώτη φορά επί Σαμαρά στάλθηκαν τέτοιοι, με τιμές και ταρατατζούμ- και ότι τραμπουκίζουν μεγαλοϋπουργό του Σαμαρά εντός του κοινοβουλίου (τον Δένδια). Σημαίνει ότι στο 12% θα δέρνουν τον ίδιο τον Σαμαρά μέσα στη βουλή. Και ότι ως αξιωματική αντιπολίτευση θα ελέγχουν πλήρως την Αστυνομία και μερικώς τον Στρατό. Και μετά… τέλος. Τέρμα τα δίφραγκα. Εμείς στη Σουηδία, στη Μακρόνησο και στο χώμα, και οι Σαμαράδες και οι Δένδιες σε κατ' οίκον περιορισμό.

Αυτό έφερε τη δίωξή τους, και η δολοφονία Φύσσα ήταν η αφορμή. Η δίωξή τους έφερε τη διάλυση ουσιαστικά της ΧΑ. Η καταδίκη τους όμως ήταν δική μας δουλειά. Γενικώς μιλώντας, διότι προφανώς κάποιοι/ες μόχθησαν ιδιαιτέρως για να καταλήξουμε σε αυτήν, έξω στους δρόμους και μέσα στο δικαστήριο. Δεν ήθελε κανείς Σαμαράς ή δικαστής να προχωρήσει στην καταδίκη, πόσο μάλλον υπό την ασφυκτική πίεση τη δική μας. Αυτό είναι και το λεπτό σημείο.

Για αυτό το λόγο ήταν τεράστιας ιστορικής σημασίας το πλήθος των δεκάδων χιλιάδων έξω από τα δικαστήρια εκείνη την ημέρα. Η σημασία του έγκειται στην πρόσληψη της απόφασης. Ο εθνικός κορμός είχε αποδεχτεί την αναγκαιότητα της Παιδοκτονίας, αλλά η μεγαλειώδης παρουσία μας εκεί χάλασε τη σούπα. Είναι άλλο να καταδικαστούν οι Ναζί επειδή το θέλει ο Σαμαράς, και άλλο επειδή το απαιτεί ο «εχθρός λαός», ήτοι ο εσωτερικός εχθρός. Από αυτό πηγάζει η κεκαλυμμένη λύσσα των Πορτοσάλτηδων στα κανάλια. Θυμηθείτε την αφόρητη δυσφορία τους για το πλήθος έξω από το δικαστήριο, τις απεγνωσμένες τους εκκλήσεις περί μη πολιτικοποίησης μιας ποινικής κατά τ' άλλα δίκης.

Η πρόσληψη τελικά της απόφασης περί εγκληματικής οργάνωσης είναι το μεγάλο επίδικο, πολύ μεγαλύτερο κι από το πού θα κάτσει η μπίλια όσον αφορά τις ποινές. Το βαθύ κράτος (βλ. ο εγχώριος μιλιταρισμός) προσπαθεί να εμφανιστεί είτε ως Κράτος Δικαίου (Ελληνική Δικαιοσύνη) είτε ως Τείχος της Δημοκρατίας (το Πολιτικό Σύστημα, γενικώς) που βάζει τα πράγματα στη θέση

τους: **οι Εγκληματίες στη Φυλακή**. Ο κόσμος της αντίστασης και του αγώνα οφείλει να προσλάβει και να επικοινωνήσει το ότι στον συνεχή του πόλεμο ενάντια στον εκφασισμό, μία μάχη ήταν να μπουν **οι Ναζί στη Φυλακή**, όχι οι εγκληματίες γενικώς και αορίστως. Και η μάχη αυτή κερδήθηκε, ανεξαρτήτως ποινών. Σας κερδίσαμε -ναι- και τώρα πάμε γι' άλλα, ο πόλεμος συνεχίζεται αφού.

ΥΓ.1: Άλλωστε δεν μας συμφέρει η ποινολογία. Κάθε τι που θα μπορούσε να αλλάξει επί το αυστηρότερο στον Ποινικό Κώδικα έτσι ώστε να καταλογιστούν βαρύτερες ποινές στους ήδη ενόχους χρυσαυγίτες, θα επιβαρύνει και άλλους, ποινικούς και πολιτικούς κρατουμένους ή υπόδικους. Δεν είναι δουλειά μας αυτή. Εμείς θέλουμε τους Ναζί στη φυλακή επειδή είναι Ναζί, και αυτό είναι πολιτική στάση όχι δικαϊκή.

ΥΓ.2: Παρεμπιπτόντως, πού είναι ο Μητσοτάκης; Προσέξατε ότι αυτές τις μέρες ο Μητσοτάκης δεν υπήρχε ως πρωθυπουργός, ούτε καν ως φάμπιουλους αστήρ που διακοπάρει μετά της ακόμα πιο φάμπιουλους συζύγου του; Δεν υπήρχε διότι μαινόταν μια κεντρικότατη μάχη, η πρόσληψη της καταδίκης, και κατά την οποίαν ο αρχηγός του ενός στρατοπέδου δεν ήταν ο Μητσοτάκης, αλλά ο Σαμαράς. Εδώ βέβαια μπορούμε και να γελάσουμε λιγάκι που το βαθύ κράτος έχει για μπροστινό του μια τέτοια φαιδρή προσωπικότητα, όταν κάποτε είχε βασιλείς, Παπάγους και εθνάρχες τύπου Καραμανλή. Πάντως για αυτό και μιλάμε τόσο πολύ για τον Σαμαρά. Αυτόν έχουνε για αρχηγό οι μιλιταριστές που ελέγχουν Ένοπλες Δυνάμεις, Αστυνομία, Δικαιοσύνη, Διπλωματικό Σώμα και Εκκλησία• τον σκληρό πυρήνα του Κράτους, το Βαθύ Κράτος. Και αυτό είναι που ηττήθηκε με την συγκέντρωση των 60.000 αντιφασιστών εκείνο το πρωινό έξω από το δικαστήριο που καταδίκασε τους Ναζί.

# Κι όμως, η Χούντα τελείωσε το ’73

**του Νίκου Μαρκετάκη**

Η εξέγερση του Πολυτεχνείου συνέτριψε τα σχέδια των χουντικών για μια ελεγχόμενη -απ’ τους ίδιους φυσικά- μεταπολίτευση. Αυτή είναι η σπουδαιότερη αλήθεια του. Συνέτριψε ένα εξουσιαστικό πρόγραμμα που είχε όλες τις προϋποθέσεις να επιτύχει, καθώς το παλαιό πολιτικό προσωπικό ήταν παραπάνω από πρόθυμο να το υπηρετήσει, παίρνοντας εκείνο το τιμάριο εξουσίας, το οποίο θα αναλογούσε στην νομιμοφροσύνη του ενώπιον του στρατού και του ευρύτερου μιλιταριστικού κράτους που είχε στηθεί κατά την επταετία. Ένα τιμάριο μόνιμο και εγγυημένο από την ίδια τη φύση αυτής της κατ’ όνομα φιλελευθεροποίησης, η οποία όσο εγγυόταν τη μόνιμη και «νόμιμη» πρωτοκαθεδρία του Στρατού στην άσκηση της κρατικής εξουσίας, άλλο τόσο θα φρόντιζε για την μακροημέρευση του πιστού πολιτικού προσωπικού που θα τη νεμόταν.

Έτσι ώστε μπορούμε με ασφάλεια να φανταστούμε τον Παπαδόπουλο και τον Παττακό ως και το θάνατό τους, σε βαθιά γεράματα, να προΐστανται αυτού του κράτους από θεσμικές θέσεις, υποτίθεται τιμητικές, μα καθόλα ουσιαστικές, όπως λ.χ. οι Βρετανοί βασιλείς. Ασφαλώς γνωρίζουμε ότι οι βασιλείς στο Ηνωμένο Βασίλειο εγγυώνται θεσμούς φεουδαρχικούς, διόλου διακοσμητικούς, διόλου υπόγειους και αθέατους, αλλά απολύτως φανερούς, νόμιμους και άκρως εξουσιαστικούς. Φέρ’ ειπείν, στη Μεγάλη Βρετανία υπάρχουν οι ευγενείς υπό των βασιλέων, που ως τσιφλικάδες κατέχουν ένα τεράστιο ποσοστό της ιδιόκτητης γης, προνόμιο κατ’ ουσίαν ελέω θεού, το οποίο ουδέποτε αμφισβητείται από τον βρετανικό εθνικό κορμό – ήτοι ολόκληρο το πολιτικό σύστημα. Πέραν, φυσικά, του ότι η μη ιδιωτική γη, η δημόσια ας πούμε, τυπικά ανήκει στην βασιλική οικογένεια. Οι συγκρίσεις ίσως να είναι πιο εύληπτες, βέβαια, με καθεστώτα ακόμα λιγότερο φιλελεύθερα από τις βασιλευόμενες δημοκρατίες

τύπου Η.Β. – ας κοιτάξουμε το ρόλο του Κόμματος λ.χ, στην Κίνα, ή το ρόλο του Στρατού στην Τουρκία προ Ερντογάν.

Στα καθ' ημάς, λοιπόν, η εξέγερση του Πολυτεχνείου απέτρεψε μια ανάλογη εξέλιξη, ένα κράτος δηλαδή στο οποίο ο μιλιταρισμός ως εξουσιαστικό μπλοκ δεν θα αρκούνταν μονάχα στη φανερή αναπαραγωγή του μέσω των γιγαντωμένων ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, καθώς και στην κεκαλυμμένη άσκηση της δικαστικής εξουσίας και της εξωτερικής πολιτικής, έχοντας ουσιαστικά υπό τον έλεγχο του το δικαστικό και διπλωματικό σώμα αντίστοιχα -όπως συμβαίνει σήμερα δηλαδή. Στο κράτος που φιλοδοξούσαν να δομήσουν οι δικτάτορες μέσω της διακηρυγμένης «φιλελευθεροποίησης», ο Στρατός θα εξασφάλιζε για τον εαυτό του το θεσμικό στάτους μιας upper class στο πλαίσιο ενός θεσμικά ταξικού απαρτχάιντ. Ένα στάτους απρόσβλητο, αναπαλλοτρίωτο και κληρονομικό.

> *Αυτός είναι ο λόγος που το Πολυτεχνείο του '73 θα βυσσοδομείται εσαεί από τους εγχώριους καραβανολάγνους, χουντόψυχους και φασίστες.*

Υπάρχει και γραμμή αίματος, και σχέση υλικών προνομίων, που συνέχει τους χουντόψυχους αυτής της χώρας, η οποία εκπορεύεται από τις λέσχες αξιωματικών και τους συλλόγους εφέδρων, από την εποχή του Όθωνα και εξής. Ως γνωστόν, ελλείψει ευγενών στο νεοσύστατο κράτος, ο Στρατός κυρίως αυτόν το ρόλο ανέλαβε να διεκπεραιώσει, υπό την ελέω θεού σκέπη του Στέμματος. Και πάνω στον κολοφώνα της δύναμής του, στα πρόθυρα της πιο θεαματικής εξουσιαστικής εδραίωσής του, έχοντας ήδη ξεφορτωθεί ως περιττό ακόμα και το ιδεολογικό δεκανίκι του, το Στέμμα, η εξέγερση του Πολυτεχνείου έδωσε στον εγχώριο μιλιταρισμό το πιο βαρύ αλλά και αναπάντεχο πλήγμα, ανατρέποντας πλήρως δρομολογημένες εξελίξεις και βέβαιες προοπτικές.

Οι συγκρίσεις με το διεθνές περιβάλλον της εποχής είναι -και πάλι- δελεαστικές και διαφωτιστικές για το μέγεθος και την ποιότητα του αυτού του πλήγματος. Η Δύση συνταράσσεται από τα

νεολαιίστικα κινήματα αμφισβήτησης της δεκαετίας του 1960. Το αντιπολεμικό κίνημα ως αυθεντικά αντιμιλιταριστικό κλονίζει συθέμελα εκ των έσω το αμερικανικό ιμπέριουμ. Και ενώ ο γαλλικός Μάης του 1968 επαναφέρει ολικά τα αντικαπιταλιστικά προτάγματα, ταυτόχρονα η σοβιετική στρατοκρατία δέχεται το πρώτο θανάσιμο χτύπημα στην Τσεχοσλοβακία. Σε πλήρη αντιδιαστολή, λοιπόν, εδώ, στο νοτιοανατολικό άκρο των Βαλκανίων, στις παρυφές της Δύσης, με ένα σαφώς ξενοκίνητο πραξικόπημα η Ελλάδα μπαίνει στο γύψο.

Η μεσοπολεμικού ύφους στρατιωτική αριστοκρατία αποκτά τον ολοκληρωτικό έλεγχο του κράτους και στον έκτο χρόνο της εξουσίας της ξεφορτώνεται και την βασιλεία. Το παλαιό πολιτικό σύστημα που την εξέθρεφε ως εγγυητή της, και από κοινού συνιστούσαν το διαβόητο «κράτος της Δεξιάς», βρίσκεται πρόσκαιρα εκτός νυμφώνος, γνωρίζει όμως το πρόσκαιρο και αναγνωρίζει την σκοπιμότητα της περίστασης, εξ ου και βρίσκεται σε φάση ανεκτικής αναμονής. Η Αριστερά πλήρως εξανδραποδισμένη στις φυλακές και στις εξορίες και διασπασμένη στα δύο παράφορα αλληλοσπαρασσόμενα ΚΚΕ, τιμωρείται ανηλεώς για το πρόσφατο αναθάρρεμά της στα Ιουλιανά – μόλις δηλαδή 15 χρόνια από την στρατιωτική ήττα της στον Εμφύλιο. Εκείνη η Αριστερά, που απείλησε την ίδια την υπόσταση του αστικού κράτους και ως εκ τούτου τη μιλιταριστική αριστοκρατία του.

> *Ανήμπορη επί έξι χρόνια για οποιαδήποτε ουσιώδη αντίδραση, κείτεται πλέον σε σπαραγματικούς -φοιτητικούς κυρίως- ολιγοπρόσωπους αντιστασιακούς θύλακες.*

Έως τις αρχές του 1973, αν όχι ουσιαστική, σίγουρα όμως θεαματική και μετρήσιμη είναι η αντιδικτατορική δράση μονάχα ορισμένων κεντρώων ένοπλων οργανώσεων, οι οποίες διέθεταν μια σχετική ευχέρεια κινήσεων, αφενός λόγω της μη σύνδεσης των νεαρών κατά βάση μελών τους με την καθ’ ολοκληρίαν φακελωμένη Αριστερά, αφετέρου λόγω της υποστήριξης που διέθεταν από κάποιους πρώην θεσμικούς κύκλους της Ένωσης Κέντρου, οι οποίοι λόγω Ιουλιανών διακρίνονταν από μια πιο ριζοσπαστική αντιδεξιά

διάθεση.

Όσον αφορά το κοινωνικό πεδίο, η ζωή συνεχιζόταν as usual για τον πολύ κόσμο. Η ελληνική κοινωνία δυστυχώς είχε ανεχτεί τη δικτατορία. Οι διωκόμενοι της δικτατορίας ήταν πάνω-κάτω οι ίδιοι που διώκονταν και πριν, οι νοικοκυραίοι συνέχισαν να είναι νοικοκυραίοι, έτσι που εν πολλοίς μπορούμε να πούμε πως η όποια αντιδικτατορική πάλη ήταν ουσιαστικά αμελητέα (αν εξαιρέσουμε φυσικά την απόπειρα τυραννοκτονίας, η οποία όπως προλέχθηκε έγινε από κεντρώους, και όχι αριστερούς). Η Χούντα δεν ήταν μια ανωμαλία. Αντιθέτως, ήταν η συνέχιση της κανονικότητας μετά την ανωμαλία των Ιουλιανών.

Αυτό που άλλαξε βέβαια ήταν η αποχαλίνωση και εξαχρείωση των φασιστών. Διώκτης πλέον μπορούσε να είναι πολύ πιο άνετα ο γείτονας, η θεία, ο συνάδελφος. Αυτή όμως η συνθήκη ήταν που επέφερε ένα βουβό και αδιόρατο συναίσθημα πνιγμού σε ευρύτερα της Αριστεράς κοινωνικά κομμάτια. Ένα αίσθημα αυτοσυστολής που ενώ δεν σε έστελνε -προφανώς- αυτόματα στην αντικαθεστωτική δράση και την παρανομία, καθίζανε όμως σαν βαρύ μέταλλο στο στομάχι μέρους της ελληνικής κοινωνίας, τουλάχιστον εκείνου που δεν σιτιζόταν καταδίδοντας τον διπλανό του. Το γύψινο πέπλο που πλάκωνε την κοινωνία επέτασσε την προσοχή. «Να προσέχεις», λέγανε. Έτσι γενικώς κι αορίστως. Αν πρόσεχες, ήσουν υποτίθεται εντάξει. Αλλά γιατί να πρέπει να προσέχεις; Και τι ακριβώς; Και πώς ακριβώς; Κάνοντας ή μην κάνοντας τι;

> *Και το κομμάτι εκείνο που περισσότερο δυσκολευόταν να προσέχει ήταν η νεολαία. Η νεολαία δεν ξέρει να προσέχει, ούτε είναι φυσιολογικό να προσέχει. Δεν θέλει να προσέχει. Δεν έχει ευθύνες, δεν έχει στόματα να θρέψει, θέλει να ξεσκάσει, θέλει να ζήσει. Εν προκειμένω θέλει να ακούσει Rolling Stones, θέλει να αφήσει μαλλί και μούσι, θέλει να ντύνεται όπως γουστάρει.*

Η μαθητιώσα, η εργαζόμενη, η νεολαία των γηπέδων και των σφαιριστηρίων, οι αλήτες, οι τεντιμπόηδες και οι γιεγιέδες,

ήταν που έσπευσαν πρώτα απ' όλους να στηρίξουν τους πρώτους φοιτητές που μπήκαν στο Πολυτεχνείο, τον πρώτο πυρήνα της κατάληψης, την πρώτη μέρα. Αυτοί και αυτές υποχρέωσαν τις οργανωμένες φοιτητικές νεολαίες να μπουν κι εκείνες στο Πολυτεχνείο και να στείλουν στο διάβολο τις Κεντρικές Επιτροπές και τους σχεδιασμούς τους για το μέλλον τους εντός της μελλοντικής φιλελευθεροποιημένης δικτατορικής Ελλάδας. Να στείλουν στο διάβολο τις αναλύσεις για τις συνθήκες, για τα μέσα της πάλης, για το ποια προτάγματα είναι οπορτουνιστικά και μαξιμαλιστικά και ποια όχι. Αυτή η άγρια νεολαία είχε και τη μερίδα του λέοντος στη λίστα των νεκρών.

Παρά ταύτα, κανείς και καμία δεν κλείστηκε στο Πολυτεχνείο για να πεθάνει και να γίνει σύνθημα στα πανό μας. Πιθανότατα σήμερα εμείς δεν μπορούμε να κατανοήσουμε αυτό που τους ώθησε σε μια τόσο θαρραλέα κίνηση, ειδικά εκείνους τους πρώτους, τους λεγόμενους προβοκάτορες. Σίγουρα όμως ήταν η δίψα για μια ζωή που να αξίζει κι όχι η μεταθανάτια δόξα. Και ίσως, μια εκτίμηση της κατάστασης και μια πρόσληψή της που διαφέρει στο μυαλό εκείνων που δεν το είχαν γυμνάσει στην πεποίθηση πως οι εκτιμήσεις είναι δουλειά άλλων, πιο ειδικών και αρμοδίων για αυτές.

Συνιστά αναντίρρητη αλήθεια ότι οι πρώτοι φοιτητές που κλείστηκαν μέσα στο Πολυτεχνείο, ο αρχικός πυρήνας της κατάληψης που εξελίχθηκε σε ανοιχτή εξέγερση κατά της χούντας, εκτός από αλήτες για τον εθνικό κορμό και το καθεστώς, υπήρξαν για ένα 24ωρο και προβοκάτορες, στο μυαλό, στο στόμα και τις γραφίδες του λεγόμενου οργανωμένου ταξικού κινήματος. Κάτι βαλτοί δηλαδή, με «οπορτουνιστικά και άκαιρα συνθήματα», σε μια συγκυρία που για τις παράνομες μεν, οργανωμένες δε αριστερές νεολαίες, ακόμα και το «Κάτω η Χούντα» θεωρούνταν μαξιμαλιστικό -ή «πολιτικό», όπως το έκριναν οι οργανωμένες πρωτοπορίες- σύνθημα, για να τεθεί ανοιχτά και δημόσια.

*Οι πρώτοι «300 του Πολυτεχνείου», ως «αυτόνομοι» (ή «τροτσκιστές» ή «αριστεριστές»), προφανέστα δεν έφεραν το βάρος της ιστορικής ήττας του Εμφυλίου να τους φρενάρει, να*

*τους κάνει προσεκτικούς ή ρεαλιστές.*

Δεν κουβαλούσαν τις φριχτές εμπειρίες του Γράμμου, των μετεμφυλιακών διώξεων, της εξορίας, ούτε το ιστορικό τους βάρος ως διάδοχοι εκείνων που τις είχαν. Είχαν την αναίδεια και την αποκοτιά εκείνων που δεν ξέρουν τι τους περιμένει αν χάσουν, εκείνων που δεν είχαν ηττηθεί ξανά στο παρελθόν, εκείνων που δεν υπολογίζουν τα πλην και τα συν της υποσχεθείσας «φιλελευθεροποίησης» του καθεστώτος. Αυτή η αναίδεια και αποκοτιά αρκούσε για να φαντάζουν ως προβοκάτορες στα μάτια εκείνων που ενώ είχαν κληρονομήσει ένα αντάρτικο που έφτασε πιο κοντά από ποτέ στην ανατροπή του αστισμού, μια απλή διαμαρτυρία μπορούσε να τους στείλει σε ένα ξερονήσι. Ήταν άγνωστοι -ακόμα- στην Ασφάλεια, αλλά ήταν επίσης άγνωστοι και στους φακελωμένους αριστερούς και κομμουνιστές της εποχής.

Εξαιτίας τους όμως, χάρη στην απαράμιλλη τόλμη και αδιανόητη αποκοτιά τους, τα δύο ΚΚΕ σύρθηκαν από τη στάση της συκοφαντίας σε αυτήν της στήριξης μιας τροχιάς χωρίς επιστροφή. Και μολονότι μετέπειτα έγιναν τιμητές της εξέγερσης, αυτή δεν συνιστά αυτό με την οποία την επένδυσαν κατόπιν: την «κορύφωση της αντιδικτατορικής πάλης». Δεν συνιστά κορύφωση καμιάς «λαϊκής αντίστασης στην λαομίσητη χούντα». Δεν υπήρξε λαϊκή αντίσταση κατά της χούντας στην εφταετία, και η χούντα δεν ήταν λαομίσητη. Η εξέγερση του Πολυτεχνείου αποκαθήρε την ελληνική κοινωνία.

Η εξέγερση του Πολυτεχνείου ως εκ τούτου στέκεται ψηλότερα κι από τη μυθική διάσταση που της επένδυσε κατόπιν η επίσημη Αριστερά και το ΠΑΣΟΚ. Η πρωτοφανής εισβολή του αυθόρμητου λαϊκού παράγοντα -και πρώτα και κύρια της νεολαίας- στο πεδίο της πολιτικής, μακριά από και κόντρα σε κομματικούς υπολογισμούς και μεσιτεύσεις, σπάζοντας παραδοσιακές διαμεσολαβήσεις και θεσμίζοντας οριζόντια, ενάντια σε συντριπτικούς συσχετισμούς, έφερε -εκ του αποτελέσματος- την πιο βαθιά τομή στην ιστορία του νεοελληνικού κράτους: ήταν η απαρχή της δραστικής εξέλιξης που έστειλε τους καραβανάδες για

πρώτη φορά στο παρασκήνιο της πολιτικής ζωής, περιορίζοντάς τους σε αυτό που διαισθητικά εντοπίζουμε σήμερα ως βαθύ κράτος.

Αιώνια δόξα και τιμή στους προβοκάτορες του Πολυτεχνείου, νεκρούς και επιζήσαντες. Δεν άξιζαν σε αυτόν το λαό τότε, και ο λαός αυτός δεν είχε να επιδείξει τίποτα που να αξίζει περισσότερο από κείνους. Ή όπως είπε κάποιος φοιτητής σε κάποιον άλλον την ώρα που τα τανκς έριχναν την πύλη: «τι θλιβερό που είναι να πεθάνουμε με την υπόκρουση του εθνικού ύμνου…».